

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto

VIITE: LAUSUNTOPYYNTÖNNE OM 15/41/2011

Oikeusministeriö on pyytänyt Suomen Syyttäjähdistykseltä lausuntoa raiskausrikosten lainsäädännöllisiä muutostarpeita koskevasta arviomuistiosta (Selvityksiä ja ohjeita 25/2012).

Suomen Syyttäjähdistys esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. Suomen Syyttäjähdistyksen käsityksen mukaan arviomuistiossa esille tuottujen seikkojen (yhteenveto kohdat 1-6 s. 95) jatkovalmistelu on kannatettavaa.
2. Valtakunnansyyttäjänvirasto on osaltaan antanut arvomuistiosta oman lausuntonsa ja Suomen Syyttäjähdistys voi yhtyä siinä esille tuotuihin kannanotoihin ehdotetuista keskeisistä lainsäädäntömuutoksista.
3. Syyteoikeutta ja toimenpiteistä luopumista koskevat ehdotukset

Jatkossa ehdotetaan kumottavaksi syyteoikeutta ja toimenpiteistä luopumista koskevat rikoslain 20 luvun 11 ja 12 §:t, jolloin kaikki aikuisiin kohdistuvat seksuaalirikokset tulevat virallisen syytteen alaisiksi ja asianomistajan vakaa tahto ei voi estää syytteen nostamista raiskauksesta. Tämä tarkoittaa sitä, että poliisin tutkittavaksi ja syyttäjän pöydälle syyteharkintaan tulevien juttujen määrä kasvaa. Mainitut rikosepäilyt ovat nimenomaisesti sellaisia, jotka edellyttävät näytön arviointia ja pääosin tulevat siis aina ainakin syyttäjälle asti. Edelleen juttulaadultaan kyse on vaativista jutuista. Ottaen huomioon nämä seikat, syyttäjien työmäärä tulee kasvamaa ja tämä on huomioitava resursoinnissa.

Tässä yhteydessä on syytä myös kiinnittää huomioita erikoistumiseen (tällä hetkellä vain viisi erikoissyyttäjää henkilöön kohdistuvissa; erityisesti naisiin ja lapsiin kohdistuvissa rikoksissa). Kaikki rikosprosessin toimijat ovat osaltaan todenneet erikoistumisen hyväksi nimenomaisesti tässä rikoslajissa (seksuaalirikokset). Ottaen huomioon 1.6.2011 voimaantulleet muutokset lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa ja nyt tässä arviomuistiossa käsitellyt asiat sekä koko ajan poliisin tietoon tulevien juttujen kasvava määrä, on syytä pyrkiä lisäämään erikoissyyttäjien määrää siten, että jokaiseen syyttäjänvirastoon saataisiin ainakin yksi erikoissyyttäjä. Tätä puoltaa myös hallitusohjelmassa asetetut tavoitteet, sisäisen turvallisuuden ohjelma sekä oikeusministerin vii-meaikaiset kannanotot koskien lapsiin kohdistuneiden rikosten käsittelemises-

tä.

4. Edelleen mikäli jatkovalmistelussa vastoin arviomuistion linjauksia raiskauksena rangaistavan käyttäytymisen alaa laajennetaan, on syytä huomioida, että esitutkintaan ja sitä kautta syyteharkintaan ja tuomioistuinkäsittelyyn tulevien rikosepäilyjen määrä olennaisesti kasvaa ja tämä on myös huomioitava syyttäjälaitoksen resursoinnissa.

5. Edelleen jatkovalmistelussa on syytä kiinnittää huomiota tunnusmerkistöjen selvyyteen riippumatta säätelytavan valinnasta. Nykyisin voimassaoleva RL 20 luvun 5 § on hyvä esimerkki siitä, kun tunnusmerkistö on liian vaikeaselkoinen ja "elämälle vieras", se on jäänyt käytännössä lähes kuolleeksi kirjaimeksi (kuten arviomuistiossa todettu s.69), vaikka tosiasiallista suojan tarvetta kuitenkin juuri 16-18 vuotiainen kohdalla on koko ajan olemassa.

Suomen Syyttäjäyhdistyksen hallitus

Pia Mäenpää
hallituksen jäsen, Kis

Arto Mikkonen
hallituksen jäsen, Kis